

Sygn. akt III PK 146/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko [...] Szpitalowi Specjalistycznemu [...] w L.

o zadośćuczynienie z tytułu mobbingu i odszkodowanie z tytułu dyskryminacji,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
września 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt VIII Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez
obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony
pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 maja 2018 r. oddalił apelację powódki M. K. od wyroku Sądu Rejonowego w L. VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 grudnia 2017 r. oddalającego powództwo przeciwko [...] Szpitalowi Specjalistycznemu [...] w L. o zadośćuczynienie i odszkodowanie w związku z mobbingiem oraz o odszkodowanie z tytułu dyskryminacji.

Zasadniczy spór w tej sprawie wymagał ustalenia, czy pozwany dopuścił się działań mobbingowych względem powódki oraz czy w związku z tymi działaniami doszło do rozstroju jej zdrowia, a w konsekwencji czy powódka zasadnie domagała

się zasądzenia na jej rzecz zadośćuczynienia. Po analizie materiału dowodowego, w tym przede wszystkim zeznań świadków, Sąd drugiej instancji doszedł do przekonania, że źródeł konfliktu powódki ze współpracownikami i przełożonymi należy upatrywać „w braku akceptacji organizacji pracy w Zakładzie Diagnostyki oraz braku umiejętności właściwej komunikacji własnych oczekiwań. Brak było natomiast po stronie przełożonych i współpracowników powódki działań, które wyczerpywały by znamiona mobbingu”. W konsekwencji ustalony stan faktyczny nie uzasadniał zastosowania art. 94 k.p. W ocenie Sądu drugiej instancji, powódka nie wykazała również dyskryminacji w rozumieniu której mowa w art. 18^a k.p., za którą w szczególności nie można było braku dodatku do wynagrodzenia w kwocie 500 zł, którego oprócz powódki nie otrzymywali również inni diagności zmianowi. W konsekwencji nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania w związku z dyskryminacją. Za nieuzasadnione Sąd drugiej instancji uznał również roszczenie o zamieszczenie publicznych przeprosin na łamach prasy oraz na stronie internetowej, o które powódka wniosła dopiero w apelacji, ponieważ modyfikacja żądania pozwu przez rozszerzenie powództwa jest dopuszczalna tylko do wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a po jego powódka rozszerzać żądania już nie może.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie: 1/ art. 94 § 2 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że „wykazywane przez nią zachowanie kierownika i pracowników zmianowych Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej Koagulologii i Mikrobiologii pozwanego Szpitala, które wywołało u niej zaniżoną ocenę przydatności zawodowej, spowodowało jej poniżenie, izolację, rozstrój zdrowia i ostatecznie wyeliminowanie z zespołu współpracowników” nie stanowiło kwalifikowanego naruszenia jej praw pracowniczych oraz nie mieści się w hipotezie naruszonej normy; 2/ art 18^{3a} § 1 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wskazywane przez nią zachowania jej przełożonych nie stanowiły dyskryminacji w zatrudnieniu, w sytuacji gdy od momentu przejścia części zakładu pracy tj. [...] Szpitala [X] w L. na pozwanego powódka ze względu na swój wiek, doświadczenie zawodowe, przejście z innego zakładu pracy była traktowana w zakresie warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych znacznie gorzej niż dotychczasowi pracownicy pozwanego

szpitala; 3/ art. 378 § 1, art. 382 i art. 385 w związku z art. 391 k.p.c. polegające na „przejęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego, bez merytorycznych rozważań w tej kwestii, bez szczegółowego przeanalizowania wszystkich podnoszonych osobiście przez powódkę zarzutów i wniosków apelacji, jedynie lakoniczne, zbiorcze, podsumowujące wskazanie w jakich okolicznościach mogą być skutecznie postawione zarzuty sprzeczności istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonymi dowodami lub naruszenia art. 233 k.p.c. w oderwaniu od konkretnie podnoszonych przez powódkę twierdzeń, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ogóle nie zostały rozpoznane”; 4/ art. 378 § 1 i art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c. przez „nierozpoznanie sprawy w granicach zaskarżenia rozumianych jako nakaz rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji okoliczności, a nadto wobec sporządzenia uzasadnienia w sposób uniemożliwiający odtworzenie toku rozumowania Sądu w zakresie przytoczenia i uzasadnienia podstaw materialnych dochodzonego przez powódkę roszczenia, z przytoczeniem przepisów prawa, które to uchybienia miały istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia bowiem uniemożliwiają Sądowi wyższej instancji kontrolę, czy prawo materialne zostało należycie zastosowane w zakresie konstrukcji odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego pracodawcy”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na jej oczywistą zasadność oraz sformułowała zagadnienie prawne dotyczące „kwestii dopuszczalności przyjmowania przez sąd II instancji za własne ustaleń sądu I instancji, w kontekście brzmienia przepisu art. 278 § 1 w zw. z art. 382 k.p.c., w sytuacji, gdy podstawowymi zarzutami apelacji jest kwestionowanie właśnie ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę wyroku”. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniosł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ skarżąca nie wykazała istnienia sformułowanych przesłanek „przedsądu”. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera jurydycznego wywodu potwierdzającego zasadność twierdzenia o kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd drugiej instancji podstaw kasacyjnego zaskarżenia, a chybione zarzuty kasacyjne w rzeczywistości zmierzały wyłącznie do podważenia ustalonego przez Sądy orzekające stanu faktycznego sprawy, co usuwa się spod rozeznania i kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574 lub wyrok z 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681).

W razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowane zagadnienie prawne powinno być wyrażone czytelnie, tj. identyfikowalnie, bez możliwości domysławiania się przez Sąd Najwyższy potencjalnie obiektywnych powodów jego sformułowania. Wymaga to odwołania się w sposób generalny i abstrakcyjny do podstaw kasacyjnego zaskarżenia, jeżeli nie poddają się one jednoznacznej wykładni, a których wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy mogłoby przyczynić się do rozwoju jurisprudencki oraz prawidłowej wykładni prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, ale przede wszystkim w interesie powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicenie praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego, przeto nie każde kontestowane orzeczenie zasługuje na merytoryczną kontrolę w postępowaniu kasacyjnym tylko ze względu na subiektywne i polemiczne odczucia strony skarżącej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7 -8, poz. 147;

z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Odnosząc się natomiast do podnoszonego przez skarżącą wniosku o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej, stwierdzić należy, że na gruncie utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oczywista zasadność skargi kasacyjnej powinna wynikać z oczywistego, tj. widocznego od razu (*prima facie*) naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o zwykłe, ale kwalifikowane naruszenie podstaw kasacyjnego zaskarżenia, wymagane przez art. 398⁴ k.p.c. (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 lub z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). W przypadku takiego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżąca powinna w jego uzasadnieniu zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyrażała się zarzucana „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, które nie mogą ograniczać się tylko do subiektywnej polemiki z miarodajnymi ustaleniami zaskarżonego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Należy też podkreślić, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi powinna wynikać z widocznego już *prima facie* oczywistego i kwalifikowanego naruszenia podstaw kasacyjnego zaskarżenia, co mogłoby zadecydować o innym niż kontestowany wynik (osądzie) sprawy.

Tymczasem w rozpoznanej sprawie materialnego skarżąca w istocie rzeczy kwestionowała tylko ustalenia faktyczne o braku stosowania wobec niej mobbingu oraz dyskryminacji, ale Sąd drugiej instancji ocenił, że skarżąca nie wykazała stosowania przez pozwanego dyskryminacji ani mobbingu. Skarżąca w swych zarzutach pominęła całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, z

którego w szczególności wynikał „jej brak umiejętności pracy w zespole oraz egoistyczny i konfliktowy charakter”, co inni pracownicy pozwanego odczuwali „jako ‘koszmar’ i źródło stresu i nerwowej atmosfery” w środowisku pracy. W takim stanie rzeczy polemiczne zarzuty skargi kasacyjnej w zakresie nadal kontestowanych ustaleń faktycznych lub oceny suwerennej oceny dowodów w odniesieniu do sformułowanego w skardze kasacyjnej zagadnienia prawnego w „kwestii dopuszczalności przyjmowania przez sąd II instancji za własne ustaleń sądu I instancji, w kontekście brzmienia przepisu art. 278 § 1 w zw. z art. 382 k.p.c., w sytuacji, gdy podstawowymi zarzutami apelacji jest kwestionowanie właśnie ustaleń faktycznych”, nie zasługiwały na merytoryczną weryfikację kasacyjną, której sprzeciwiały się dyspozycje art. 398³ § 3 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 r. Nr 4, poz. 76). Trzeba podkreślić, że ustrojowym zadaniem Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego przez zapewnienie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu odniesienia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ogranicza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania podstaw kasacyjnego zaskarżenia, jest *a limine* niedopuszczalny na gruncie dyspozycji art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym (art. 102 k.p.c.).